

FM: Nodokļu ieņēmumu plāns pildās atbilstoši

Publicēts: 31.01.2018.

2016. gada četri mēneši noslēgti ar 39,3 miljonu eiro pārpalikumu kopbudžetā, taču salīdzinājumā ar pērnā gada pārpalikums šajā periodā samazinājies par 115,7 miljoniem eiro. Pārpalikumu kopbudžetā veidoja pārpalikums pašvaldību budžetā, kas, salīdzinot ar pagājušā gada četriem mēnešiem, ir pieaudzis par 67 miljoniem eiro, galvenokārt mazāku kapitālo izdevumu nekā pērn ES fondu apguvei dēļ, kā arī pateicoties labai nodokļu izpildei. Savukārt valsts budžetā vērojams deficīts 86,3 miljonu eiro apmērā, pretēji pērn novērotajam pārpalikumam 96,4 miljonu eiro apmērā, pamatā mazāku ieņēmumu no ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) un ne-nodokļu ieņēmumu, kā arī lielāku tēriņu subsīdijām, dotācijām un sociālajiem pabalstiem dēļ.

Šā gada četros mēnešos ĀFP ieņēmumi iekasēti 376,2 miljonu eiro apmērā. Neskatoties uz to, ka gada sākumā tika saņemti avansa maksājumi struktūrfondu un Kohēzijas fondam 136,8 miljonu eiro apmērā, kā arī atmaksas lauksaimniekiem par jaunā perioda aktivitātēm, kuras tika uzsāktas jau 2015. gada nogalē, vērojams ieņēmumu kritums pret pērnā gada četriem mēnešiem. Ieņēmumu samazinājumu šogad skaidro pagājušā gada atbilstošajā periodā saņemtie maksājumi 303,7 miljonu eiro apmērā par realizētajiem Eiropas reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda projektiem, noslēdzoties 2007. – 2013. gada plānošanas periodam.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns četros mēnešos tika izpildīts 100,1% apmērā, iekasējot 2 352,7 miljonus eiro, galvenokārt pateicoties iedzīvotāju ienākumu pakāpeniskam pieaugumam tautsaimniecībā, kas atspoguļojas darbaspēka nodokļu izpildē, kā arī akcīzes nodokļa virsplāna ieņēmumos.

Akcīzes nodoklis četros mēnešos iekasēts 261,4 miljonu eiro apmērā, kas ir par 9,2 miljoniem eiro jeb 3,6% vairāk nekā periodā plānots. Salīdzinājumā ar pērnā gada četriem mēnešiem akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājās par 6,3%. Šī nodokļa sekmīgo izpildi pamatā noteica patēriņa pieaugums degvielai un nodokļa likmes palielināšana degvielai ar 2016. gada 1. janvāri.

Savukārt pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumi šā gada četros mēnešos bija 616,9 miljoni eiro, kas ir par 10 miljoniem jeb 1,6% mazāki nekā janvārī-aprīlī plānots. Atbilstoši PVN deklarāciju datiem šā gada četros mēnešos kopējā darījumu vērtība kritās par 1,4%, salīdzinot ar atbilstošo periodu pērn, pamatā samazinoties ar standartlikmi apliekamo darījumu apjomam. Veikto darījumu apjoma samazinājumu ietekmē būvniecības apjomu samazināšanās un naftas produktu zemās cenas. Taču salīdzinājumā ar pērnā gada četriem mēnešiem PVN ieņēmumi ir kāpuši par 18,5 miljoniem eiro jeb 3,1%. Ieņēmumu palielinājumu pozitīvi ietekmē atmaksātās summas straujā samazināšanās, priekšnodoklim samazinoties straujāk nekā aprēķinātajai PVN summai.

Darbaspēka nodokļu ieņēmumu plāns šā gada četros mēnešos izpildīts 99,7% apmērā. Nelielā iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumu plāna neizpilde 2016. gada četros mēnešos skaidrojama ar operatīvāku VID atmaksu veikšanu par attaisnotajiem izdevumiem pēc gada ienākumu deklarāciju iesniegšanas. Jāatzīmē, ka šogad novērota augstāka deklarāciju iesniegšanas intensitāte nekā pērn, kā rezultātā ir pieaugusi gan iesniegtā kopējā pārmaksātā summa, gan četros mēnešos veiktās atmaksas. Salīdzinot ar pērnā gada četriem mēnešiem, iedzīvotāju ienākumu kāpums atspoguļojas IIN ieņēmumu pieaugumā par 29,5 miljoniem eiro jeb 6,6%, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (SOC) ieņēmumu pieaugumā par 48,7 miljoniem eiro jeb 6,5%. SOC ieņēmumu zemo pieaugumu valsts speciālajā budžetā ietekmēja lielākas iemaksas fondēto pensiju shēmā, iemaksu likmei palielinoties no 4% uz 5% 2015. gadā un kuras ietekme vēl vērojama šā gada pirmajos četros mēnešos, kā rezultātā valsts speciālajā budžetā ieskaitāmā SOC daļa samazinās.

Kopbudžeta ne-nodokļu ieņēmumos šā gada pirmajos četros mēnešos iekasēti 138,2 miljoni eiro, kas ir par 29,9 miljoniem eiro jeb 17,8% mazāk nekā pērn. Lai gan ne-nodokļu ieņēmumi pārsniedza četros mēnešos plānoto, tomēr atsevišķās pozīcijās pastāv augsti neizpildes riski. Joprojām neizpilde vērojama ieņēmumos no valsts nodevas un kancelejas nodevas par juridiskajiem

pakalpojumiem tiesu iestādēs, nodevas par konsulāro amatpersonu sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī ieņēmumos no emisijas kvotu izsolišanas un autoceļu lietošanas nodevas. Jāpiemin, ka arī 2015. gadā iepriekš minētajām ne-nodokļu ieņēmumu pozīcijām bija vērojama neizpilde.

Savukārt kopbudžeta izdevumi šā gada četros mēnešos bija 2 947,0 miljoni eiro un salīdzinājumā ar pērnā gada atbilstošo periodu pieauga par 27,6 miljoniem eiro jeb 0,9%. Lielākais kāpums vērojams valsts pamatbudžeta tēriņiem subsīdijām un dotācijām, kur aprīlī 59,2 miljonu eiro apmērā veikts līdzekļu pārskaitījums AS "Energijas publiskais tirgotājs", lai daļēji kompensētu obligātās iepirkuma komponentes izmaksas, kā arī par 50,6 miljoniem eiro pieauguši maksājumi lauksaimniekiem, jo notiek aktīvāka jaunā plānošanas perioda ES fondu ieviešana nekā pērn. Tēriņu kāpums par 13,2 miljoniem eiro vērojams maksas segšanai par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, kā arī publiskā transporta attīstības projektu īstenošanai Liepājā un Daugavpilī. Tāpat par 13,8 miljoniem eiro pieauga Veselības ministrijas izdevumi veselības aprūpes nodrošināšanai, salīdzinot ar pagājušā gada janvāri-aprīli, tai skaitā izdevumiem ārstniecībai un kompensējamo medikamentu un materiālu apmaksāšanai.

Kopbudžeta izdevumi sociālajiem pabalstiem četros mēnešos pieauga par 38,2 miljoniem eiro jeb 4,4%, salīdzinot ar atbilstošo periodu pērn. Šo izdevumu pieaugumu valsts speciālajā budžetā ietekmēja lielāks bezdarbnieka pabalsta, vecāku pabalsta un slimības pabalsta saņēmēju skaits nekā pagājušajā gadā. Palielinoties vidējai darba samaksai tautsaimniecībā, ir pieauguši arī pabalstu vidējie apmēri mēnesī. Savukārt valsts pamatbudžetā, uzlabojoties dzimstības rādītājiem valstī, pieaug izdevumi ģimenes valsts pabalstiem un bērnu kopšanas pabalstiem. Izdevumi valsts pensijām bija par 5,9 miljoniem eiro vairāk nekā pirms gada, ko pamatā ietekmēja pensiju izmaksāšanas kārtība gada sākumā. Šā gada sākumā izdevumi pensijām bija augstāki nekā pirms gada, jo daļa no 2015. gada janvāra sākumā izmaksājamām pensijām tika izmaksātas 2014. gada decembra beigās. Vienlaikus izdevumu pieaugumu ietekmēja pensiju vidējo apmēru mēnesī palielināšanās, galvenokārt saistībā ar veikto pensiju indeksāciju 2015. gada 1. oktobrī.

Savukārt kopbudžeta kapitālie izdevumi šā gada četros mēnešos kritās par 72,4 miljoniem eiro jeb 42,6% pamatā pašvaldību budžetos, kur investīcijas saruka gan pamatdarbības nodrošināšanai, gan ES finansēto projektu īstenošanai. Tas skaidrojams ar iepriekšējā plānošanas perioda beigām un gatavošanos jaunā plānošanas perioda projektu realizācijas straujākai uzsākšanai šā gada otrajā pusē. Taču jāatzīmē, ka valsts pamatbudžetā kapitālo izdevumu pamatfunkciju daļā vērojams kāpums par 17,9 miljoniem eiro, kas skaidrojams ar kapitālo remontu robežkontroles punktā "Vientuļi", augstākiem tēriņiem valsts glābšanas dienestu transportlīdzekļu iegādei un uzturēšanai, kā arī valsts autoceļu un aizsardzības īpašumu uzturēšanai un pārvaldīšanai.

FM informē, ka atbilstoši Eiropas Komisijā iesniegtajai Stabilitātes programmai 2016. – 2019. gadam, vispārējās valdības budžeta deficīts 2016. gadā plānots 1% no iekšzemes kopprodukta.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-nodoklu-ienemumu-plans-pildas-atbilstosi>